

[Carl P. Jensen.]

mål, i hvert fald gives der ingen som helst støtte i forslaget dertil. Det siges, at voldgiftsretten skal høre parterne og indhente de oplysninger, som den skønner nødvendige. Hvad er det for oplysninger, man her tænker på? Hvis det er oplysninger af virkelig, af reel værdi for en bedømmelse af, om f. eks. et lønkrav kan bæres af de pågældende virksomheder, må jeg erkende, at tanken i sig selv begynder at tiltale mig, men hvis det er hensigten, gives der andre muligheder for at gøre denne udmærkede idé frugtbar. Jeg skal gerne medgive, at forslagsstillerne utvivlsomt har nogen ret i det, de anfører i bemærkningerne til forslaget, nemlig at et forligsmandsforslag ikke i almindelighed kan forventes at afgive, hvad man kan betegne som et rationelt grundlag for statens afgørelse af en konflikt, idet det, som det rigtigt hedder i bemærkningerne, ikke er forligsinstitutionens opgave at stille et forslag, som i og for sig er det mest sagligt begrundede under hensyn til, hvad retfærdighed byder eller hensynet til produktionens vilkår tilsiger, men derimod alene at tilstræbe, hvad der ved en urafstemning vil kunne bære igennem og få parternes tilslutning.

Når dette skønnes at være rigtigt, og man vil sætte noget andet og noget bedre i stedet, hvorfor så ikke medvirke f. eks. til at give forligsinstitutionen disse muligheder? Det kan ske ved at give forligsinstitutionen en hjemmel til at få forelagt materiale til bedømmelse af virksomhedernes økonomiske muligheder, hvis det da er hensigten at udstyre en voldgiftsret med en sådan bemyndigelse. Jeg går nemlig ud fra, at en voldgiftsret må udstyres med en bemyndigelse i så henseende, selvom det ikke fremgår særlig klart af forslaget, men derimod af nogle noget tågede udtalelser i slutningen af bemærkningerne til lovforslaget. Det hedder hér:

„Det er en selvfølge, at voldgiftsrettens formandsskab må have adgang til gennem foreliggende materiale at følge den økonomiske udvikling indenfor erhvervslivets forskellige dele.“

Jeg skønner, at der her ikke er tale om tilgængeligt materiale, fordi det kun skal være tilgængeligt for formandsskabet, og heraf udleder jeg, at der som sagt skal en

vis bemyndigelse til. I så fald må noget tilsvarende lige så vel kunne stilles til rådighed for forligsinstitutionen.

Jeg skal gerne erkende, at der er noget tiltalende i, at man ved lønforhandlinger i højere grad, end man hidtil har gjort det, får lejlighed til at gøre sig bekendt med en række virksomheders økonomiske bæreevne. Forslaget kan imødekomme et lønkrav — eller der kan være tale om andre krav, der jo ikke altid behøver at udtrykkes i en direkte pengeløn — men det er netop dette problem, som hidtil har været en lukket bog for arbejderne, og forslaget er som sagt ikke den eneste mulighed for at råde bod på dette.

Iøvrigt vil jeg gerne pege på, at hele dette problem også rejser spørgsmålet om, i hvilken udstrækning det offentlige, og det vil her sige staten, på andre områder skal kunne gribe ind ved fastsættelse af produktionsomkostninger. Jeg minder om, at det ofte er hævdet, at leveomkostningerne i sig selv er en produktionsomkostning, som staten i givet fald må tage sig af; jeg tænker på varepriser, avancer o. s. v., som netop påvirker denne del af omkostningerne, men det forekommer mig, at man meget ofte melder hus forbi her. Jeg ved ikke, hvilke tanker forslagsstillerne har gjort sig på dette område, men det forekommer i alt fald mig, at fastsættelsen af arbejdsløn gennem en permanent statsinstitution kun vil være en halv løsning, der uvægerligt vil få konsekvenser på en række andre områder. Jeg er derfor meget interesseret i, hvad forslagsstillerne mener navnlig om dette problem.

Vi nærer som sagt ikke tillid til denne halve løsning, men mener fortsat, at man skal overlade fastsættelsen af løn- og arbejdsvilkår til arbejdsmarkedets organisationer, simpelthen fordi enhver anden løsning vil støde på meget store praktiske vanskeligheder, som kun de direkte interesserede parter kan bedømme. Jeg skal gentage, at vi ikke kan medvirke til gennemførelse af det foreliggende lovforslag.

Thisted Knudsen: Da et lovforslag af lignende karakter var til behandling i folketinget i samlingen 1945—46, udtalte mit parti, at de tanker, der lå til grund for lovforslaget, ikke alene fortjente den største